

A-klinikkasäätiön lausunto: Varmuusvankeuden käyttöönotto ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittäminen - Arviomuistio

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/24081/2023

A-klinikkasäätiö kiittää mahdollisuudesta osallistua keskusteluun varmuusvankeuden käyttöönotosta ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämisestä.

A-klinikkasäätiö on riippuvuuksiin erikoistunut asiantuntijajärjestö, jonka tehtävänä on ehkäistä ja hoitaa addiktioita, tuottaa niihin liittyvää tietoa sekä vähentää stigmaa. Toimintamme ytimessä on ihmisten kohtaaminen ja heidän tukeminen yksilöllisten tarpeidensa mukaan. Tavoitteemme on edistää inhimillistä yhteiskuntaa, jossa kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet saada tarvitsemaansa apua.

Arviomuistiossa todetaan, että turvallisuusrangaistuksen täytäntöönpanossa keskeistä on kuntoutus ja mahdollisuus lopulta vapautua. Lisäksi tuomitulle olisi tarjottava kuntoutusta ja muita toimenpiteitä, jotka edistävät sopeutumista yhteiskuntaan.

A-klinikkasäätiö korostaa, että uusimisriskin vähentämisessä on olennaista tunnistaa ja hoitaa riippuvuudet ja mielenterveysongelmat jo rangaistuksen alkuvaiheessa. Tämä edellyttää selkeitä hoitopolkuja, jotka jatkuvat myös vankeusajan jälkeen.

Varmuusvankien täytäntöönpano ja päihde- ja riippuvuushoidon vaikuttavuus edellyttää konkreettisia ja toimivia ratkaisuja. Päihde-, riippuvuus- ja mielenterveyshoito ei saa olla erillinen osa kuntoutusta, vaan sen on oltava saumaton osa vankilassa tarjottavia palveluita.

Tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeä lisätä henkilöstön koulutusta päihde- ja riippuvuusilmiöistä sekä integroida erilaiset palvelut systemaattisesti rangaistusajan suunnitteluun.

Lisäksi yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen, Vankiterveydenhuollon ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä tulisi lisätä, jotta hoidon jatkuvuus voidaan turvata sekä rangaistuksen aikana että vapautumisen jälkeen.

.....

Tässä lausuntopyynnössä ollut tiivistelmä aiheesta:

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne varmuusvankeuden käyttöönottoa ja elinkautisvankien vapauttamismenettelyn kehittämistä koskevasta arviomuistioista.

Arviomuistiossa on arvioitu muun muassa erilaisia sääntelyvaihtoehtoja vaarallisimpia rikoksentehtäjiä varten tarkoitetun uuden seuraamuksen eli varmuusvankeuden toteuttamiseksi. Lisäksi arviomuistiossa on käsitelty vakavien rikosten uusimisriskiä koskevien asiantuntija-arvioiden aseman kehittämistä elinkautisvankien vapauttamisharkinnassa.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu, että hallitus etsii välittömästi ratkaisuja, joilla varmistetaan, että yhteiskunnalle ja muiden turvallisuudelle vaarallisimmat vangit eivät vapaudu. Tämän lisäksi hallitusohjelmaan on kirjattu, että varmuusvankeus otetaan käyttöön, minkä lisäksi väkivaltariskin arviointia kehitetään ja sen merkitystä osana vangin vapauttamisharkintaa vahvistetaan olennaisesti.

Tavoitteet

Arviomuistion tavoitteena on ollut kartoittaa vaihtoehtoisia ratkaisuja hallitusohjelman kirjausten toteuttamiseksi ja tehdä alustavia ehdotuksia säädösmuutoksiksi. Arviomuistiossa tuodaan esille myös muita aiheeseen liittyviä kehitystarpeita, joita olisi syytä huomioida lainsäädäntöä uudistettaessa.

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM077:00/2023> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM077:00/2023> - Statsrådets projektportal

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-073-4> - Arviomuistio - Bedömningspromemoria (på finska)

Liitteet:

[Arviomuistio - Varmuusvankeuden käyttöönotto ja elinkautisvankien](#)

[vapauttamismenettelyn kehittäminen - OM 2024 42 ML.pdf](#) - Arviomuistio -

Bedömningspromemoria (på finska)